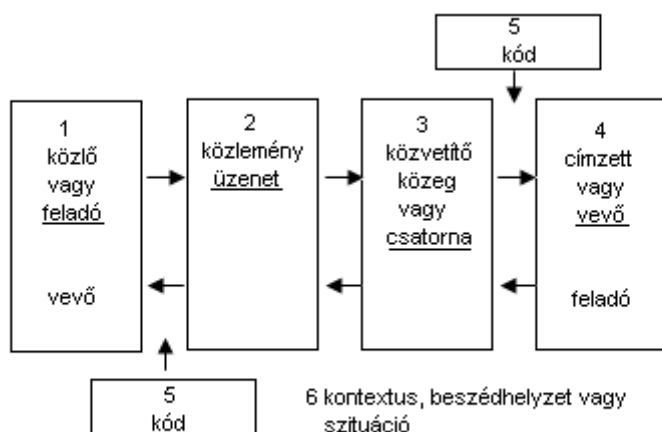

A KOMMUNIKÁCIÓS FOLYAMAT TÉNYEZŐI ÉS FUNKCIÓI

Kommunikációnak, közlésfolyamatnak nevezünk bármely jelrendszernek (elsősorban a nyelvnek) az emberi érintkezésben való szándékos és kölcsönös felhasználását.

A közlésfolyamat általános modellje (az információ átadása és átvétele tekintetében) az élővilágban és az emberi kommunikációban sok hasonlóságot mutat. Az alábbi ábra a közlésfolyamat alapvető tényezőit mutatja be.

A kommunikáció tényezői

A **közlő** vagy feladó az információ elindítója: aki vagy ami beszél vagy közöl valamit.

A **címzett** vagy vevő az, akinek az információt szánták.

A **közvetítő közeg** vagy **csatorna** az információ továbbításának eszköze: levegő, telefondrót, elektromágneses hullám stb.

A **közlemény** a továbbított jelzés tartalma; egyes kommunikációelméletek ide sorolják a közlés módját és jellegét is.

Kódnak nevezzük a közleményt kifejező nyelv vagy jelrendszer elemeit és szabályait, melyeket a résztvevők kölcsönösen ismernek.

A **kontextus**, beszédhelyzet vagy szituáció az a kommunikációs közeg, amelyben a közlemény megkapja a maga teljes jelentését. Mindazon tényezők együttese, amelyek hatással vannak a közlés lefolyására. (pl. mindkét kar felemelése mást jelent egy koncerten, futballmeccsen, testnevelésórán vagy kivégzőosztag előtt. A kutya farkának csóválása is mást jelent az uralkodás és a behódolás szituációjában.)

A kontextus, beszédhelyzet vagy szituáció a valóság (világ) része, melyről a kommunikáló felek közös előismeretekkel kell, hogy rendelkezzenek.

A közlésfolyamat teljessége folyamatos vagy esetenkénti szerepcserét is feltételez, amikor a feladóból címzett, a vevőből pedig közlő válik.

1. tétel

A kommunikációs funkciók

Kommunikáció közben a nyelv háromféle szerepe a legfontosabb:

- Ismereteket szerezhethetünk és adhatunk közre: ez a **nyelv ábrázoló, tájékoztató** funkciója. *pl Holnap moziba megyek.*
- Hangot adhatunk érzelmeinknek, vágyainknak: ez a nyelv **kifejező** funkciója. *pl Utálom a káposztástésztát. Szeretem a nyarat.*
- Akaratunkat érvényesíthetjük, másokat cselekvésre ösztönözhetünk: ez a nyelv **felhívó** funkciója. *pl Nyisd ki az ablakot.*

A fentiekén kívül a nyelvnek lehet még

- kapcsolatépítő (fatikus) funkciója a köszönések, a társalgás bevezető és -fenntartó formulák használatakor. *pl Szia! Viszont látásra! Boldog születésnapot!*
- Értelmező (metanyelvi) funkciót hordoz a nyelvről való beszéd. (Maga a nyelvten is ezt a funkciót látja el. *) *pl Hogy mondják ezt angolul? Milyen jével írják, hogy vaj?*
- poetikai, esztétikai funkció *-minden irodalmi idézet ide tartozik.*

A kommunikáció mindig valamilyen céllal történik, a nyelvi kommunikáció beágyazódik az ember teljes kommunikációs viselkedésébe, így fontos meghatározói az együttműködés, empátia és etika, a kommunikáció felelősséggel is járó tevékenység.